

Het dagelijks bestuur van de
gemeenschappelijke regeling dienst Gezondheid
en Jeugd Zuid-Holland
Postbus 166
3300 AD DORDRECHT

datum	30 januari 2019
behandeld door	J. Westenberg
ons kenmerk	
doorkiesnummer	078-7706299
onderwerp	Zienswijze financiële solidariteit en afbouwregeling

Geacht bestuur,

Op 18 november 2019 ontvingen wij uw verzoek om een zienswijze uit te brengen omtrent de financiële solidariteit en afbouwregeling. Ter onderbouwing hiervan stuurde u de memo 'Herijking solidariteitsafspraken ZHZ' van 11 november 2019 mee. In onze raadsvergadering van 30 januari 2019 hebben wij deze stukken besproken. Via deze brief ontvangt u onze zienswijzen op uw voorgenomen besluit.

Wees zuinig op onze regionale samenwerking

Het beleidsterrein Jeugdhulp kent met een veelheid aan acties en maatregelen de nodige dynamiek. Wij willen uw daarom oproepen om rationeel te blijven handelen en oog te houden voor de lange termijn. Wij zijn hierbij van mening dat de inhoud en de keuzes die nodig zijn om de inwoners te bedienen centraal moeten staan. Solidariteit is daarbij van ondergeschikt belang.

Onze overwegingen:

1. **Financiële solidariteit en inhoudelijke solidariteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.** Het volledig opheffen van solidariteit heeft verstrekken gevolgen voor de deelnemers, zowel financieel maar zeker ook op inhoudelijk te stellen kaders. In onze ogen zijn inhoudelijke én financiële solidariteit ten principale onlosmakelijk met elkaar verbonden. Kiezen voor alléén een inhoudelijke samenwerking is wat ons betreft de bijl aan de wortel van de gemeenschappelijke regeling, zoals wij reeds hebben aangegeven in onze zienswijze omtrent de begrotingswijzigingen SOJ 2019 en 2020. Financiën zijn immers zeer bepalend voor de wijze van inhoudelijke samenwerking en de zeggenschap over de beleidsinhoud die lokale gemeenten moeten pakken om de financiën beheersbaar te maken.
2. De **argumentatie uit 2014 staat nog steeds als een huis** waarom we ooit voor solidariteit kozen: complexiteit en financiële risico's, gecombineerd met beperkte gegevens over zorggebruik en onzekerheid over zowel kosten- als de batenkant. Ja, we hebben meer inzicht en vergaren meer kennis. Tegelijkertijd is nog steeds iedereen zoekende naar een gedegen jeugdhulpanalyse en verandert per 2021 het landelijke verdeelmodel alsmede het zogenaamde woonplaatsbeginsel. Ook als we terugkijken naar de afgelopen begrotingswijzigingen en buraps van de SOJ, zien wij dat goede begrotingsprognoses vooralsnog niet zijn gerealiseerd.

In het licht van voorgaande zien wij onszelf als een regio die grotendeels bestaat uit kleine en middelgrote gemeenten en twee grotere gemeenten. Dit maakt het noodzakelijk om elkaar financieel te blijven steunen bij hoge kosten die het gevolg zijn van zware, dure individuele jeugdhulp (in bijzonder specialistische jeugdhulp met verblijf en/of een beschermingsmaatregel) waar we geen keuze hebben over het al dan niet inzetten van zorg en beperkte invloed wat betreft het afschalen. Dergelijke kosten kun je incidenteel als gemeenten lokaal opvangen. Meerjarig kom je echter in financieel in de knel als deze jeugdigen toevallig in jouw gemeenten wonen.

3. Er is teveel **onduidelijkheid over beleidsvrijheid van individuele gemeenten**. De memo is onvoldoende scherp over de wijze waarop de gewenste beleidsvrijheid van de individuele gemeenten gerealiseerd gaat worden. Wij zien

hierbij dat we de komende jaren nog regionaal vastzitten aan het inkoopcontracten en de formule voor Stichting Jeugdteams die beleidsvrijheid in de weg zitten. Dit maakt ook dat de financiën op korte termijn als individuele gemeenten onvoldoende beïnvloedbaar zijn.

4. **Het Rijk gaat regionale samenwerking opleggen** zo blijkt uit de brief van minister De Jonge aan de Tweede Kamer (d.d. 7 november 2019). De verdere uitwerking van deze kamerbrief gaat linksom of rechtsom onze regionale samenwerking raken. Consequenties hiervan zijn nu niet te overzien voor onze regio en uitvoeringspraktijk. Financiering en bijbehorende risico's via centrumgemeenten? Vergaande inperking van beleidsvrijheid? Hoe kijken wij zelf aan tegen de toekomst van onze regionale samenwerking? Welke boodschap willen wij gezamenlijk uitstralen richting het Rijk?

Het lijkt ons verstandig om hier regionaal uitvoerig bij stil te staan. In dit zelfde licht lijkt het ons gepast om ook de acties vanuit de Omdenknottie tegen het licht te houden en waar mogelijk deze acties aan te passen.

Ga respectvol om met de positie en zienswijzen van gemeenteraden

Graag hadden we regionaal open het gesprek aan willen gaan over dit thema als gemeenteraad. Wij vragen ons af of hier voldoende ruimte voor is, omdat de keuze over het solidariteitsprincipe nu al ver is ingevuld. Wij betreuren het dan ook dat een serieuze uitwerking van een verzekeringsmodel, die u wel in uw brief benoemd, ontbreekt in de memo. Het solidariteitsbeginsel binnen onze regio vraagt om meer dan een zwart-wit benadering die nu wordt gekozen.

In algemene zin verwachten wij van uw bestuur dat u steeds zorgt voor voldoende tijd en gelegenheid voor gemeenteraden om een mening te kunnen vormen over dit soort onderwerpen met een fatsoenlijk, open debat. Wij zien het als uw plicht om te zorgen voor ordentelijke besluitvormingsprocessen, waarbij gemeenteraden tijdig in stelling worden gebracht.

Tot slot, vinden wij het bijzonder om te lezen dat in de disclaimer staat dat er geen tijd genomen is om zaken terug te koppelen met belanghebbenden. Wij merken hierbij op dat er in de memo weinig oog lijkt te zijn voor de inwoners en jeugdigen van onze regio om wie we het doen.

Focus de energie om de totale kosten van de Jeugdhulp terug te brengen

Wij betreuren het dat de energie nu is gestopt in de verdeling van kosten. De gezamenlijke prioriteit moet liggen in het vormgeven van doelgerichte inhoudelijke maatregelen die de totale kosten van de Jeugdhulp van € 116 miljoen terugbrengen. Wij geloven hierbij dat we in gezamenlijkheid meer kunnen realiseren en iedereen financieel zal profiteren als we dit in gezamenlijk weten te doen.

In het licht van voorgaande zijn wij als gemeente lokaal zelf druk aan de slag met een gedegen jeugdhulpanalyse, gesprekken te voeren met de huisartsen en gesprekken met het onderwijs. Vanuit voorgaande zijn we voornemens om zelf passende lokale maatregelen en acties te ondernemen. Wij vertrouwen erop dat iedere gemeenten binnen de regio hiermee aan de slag is.

Resumé

Wij zien een heersend sentiment binnen de regio om de onderlinge solidariteit te wijzigen. Niettemin gaat het voorliggende voorstel wat ons betreft onnodig te ver wat naar ons idee de inhoudelijke samenwerking niet ten goede zal komen. Daarom doen wij een dringend appel op zowel het dagelijks bestuur, als het algemeen bestuur om enige terughoudendheid en stapsgewijze wijzigingen te hanteren als het gaat om de onderlinge solidariteit.

Gelet op voorgaande en de situatie zijn wij voorstander om:

- stel de inhoud en de keuzes die nodig zijn om de inwoners te bedienen centraal in onze regio, waarbij solidariteit van ondergeschikt belang is;
- alleen voor de korte termijn de solidariteitsafspraken te wijzigen die voor eenieder acceptabel en behapbaar zijn;
- nu voor de lange termijn – na het jaar 2020 – geen besluit nemen. Neem deze tijd om zaken serieus verder uit te werken (waaronder het verzekeringsmodel), te leren en het goede gesprek met elkaar te voeren.

Mocht eind 2020 blijken dat het voor de uitvoering noodzakelijk is dat solidariteitsafspraken verdergaand aan te passen dan is het ons inziens altijd mogelijk om op dat moment te komen met een nieuw voorstel en hierop een besluit te nemen.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en roepen u nogmaals op om de gezamenlijke prioriteit te geven aan het vormgeven van doelgerichte inhoudelijke maatregelen die de totale kosten van de Jeugdhulp van € 116 miljoen in onze regio terugbrengen.

Hoogachtend,

De griffier

voorzitter,

C.G.M. Bus

A.J. Moerkerke